

Bomme ba nang le HIV ba ka fetisetsa HIV baneng ba bona

- Ka nako eo mme a leng moimana.
- Ka nako eo a leng mahlabeng a ho beleha le ha a beleha.
- Ka lebese la letswele.

PMTCT e emetse Prevention of Mother-to-Child Transmission of HIV (Thibelo ya Phetiso ya HIV ho tswa ho Mme ho ya Ngwaneng).

Mme ya nang le HIV a ka sireletsa ngwana wa hae mme a fokotsa le monyetla wa hore ngwana wa hae a tshwaetswe ke HIV ho tswa ho yena le ngwana a ka nwa meriana e sebetsang kgahlanong le HIV.

Ke sa tswa fumana hore ke moimana - na ke lokela ho etsa jwang jwale?

- Ke sa tswa fumana hore ke moimana - na ke lokela ho etsa jwang jwale?
- Etsa ditlhophiso nako e sa le teng tlliniking ya lona ya pele ho peleho (ka potlako feela ha o fumana hore o moimana).
- Etsa diteko tsa HIV tlliniking ya heno.
- O lokelwa hape ho hlalohjwa bakeng sa TB.

Ha diteko di re ha o na HIV

- Etsa diteko hape dikgweding tse ding le tse ding tse 3 ka nako eo o leng moimana, o le mahlabeng a ho ima/o beleha, tlhahlobong ya hao ya dibekeng tse 6 ka mora ho beleha le dikgweding tse ding le tse ding tse 3 ka nako eo o nyantshang.
- O tla tshwanela ho qala ka di-ARV ka potlako ka ho ya ka oo ho ka kgonahalang ha diteko tsa hao tseo o di phetang di re o positive ka nako ya boimana kapa nako eo o nyantshang ka yona.

- Haebe o sa tswa tshwaetswa ke HIV, diteko tsa HIV di ka supa hore ha o na yona le ha o ntse o tshwaeditswe ke HIV. Hona ho bitswa nako ya ho pateha.
- Bua le molekane wa hao ka ho etsa diteko tsa HIV le ho ba le thobalano e bolokehileng.
- Itshireletse wena ka bowena, ngwana wa hao le ba bang ka hore ka mehla o ba le thobalano e bolokehileng, hobane o ka nna wa tshwaetswa ka nako ya boimana.

Ha diteko di re o na le HIV o lokela ho etsa diteko tsa palo ya CD4 le diteko tse ding lona letsatsing leo.

Diteko tsa palo ya CD4 di sebedisetswa ho fumana ka moo mmele wa hao o leng matla ka teng. Tsona di bala palo ya disele tsa CD4 (disele tse lwanang kapa 'masole') mading a hao - disele tsena ke karolo ya masole a mmele wa hao a ho sireletsang ho kuleng.

Viral load ke diteko tsa palo ya HIV mading a hao. Hangata di etswa ha motho a nka di-ARV.

TB, jwalo ka tshwaetso tse ding, e ka eketsa menyetla ya hore ngwana wa hao a kenwe ke HIV. Hona ho ka etswa ke hobane tshwaetso e eketsa viral load mme e theosa palo ya CD4 ya hao.

Ngwana hape a ka kenwa ke TB ho tswa ho wena. Ho bohlokwa haholo hore tshwaetso tsa hao tsohle di alashwe ka potlako mme o nke meriana ya hao yohle ka nepo.

Lenaneo la PMTCT (Ha o na le HIV)

Mohato wa 1: Boimana

- Letsatsing le tshwanang leo diteko di reng o na le HIV o tla hlalohjwa mme o qalwe ka pidisi ya antiretroviral, e 1 e nang le dipidisi tse tharo ho engwe (3-in-1 antiretroviral tablet) eo ka nako e nngwe e bitswang FDC. FDC e bolela Fixed Dose Combination (Motswako wa Tekanyo e sa Fetoheng), mme ke motswako wa di-antiretroviral (di-ARV) tse 3 pidising e le nngwe.
- Ho tla qalwa ka FDC bohatong bofe kapa bofe ka nako ya boimana, mme yona e tla nowa ke basadi bohle ba baimana bao diteko di supang hore ba na le HIV.
- FDC e sebedisetswa bophelo ba hao, mme hape e sireletsa ngwana kgahlanong le HIV. Pidisi e le nngwe e tla nowa ka nako e tshwanang letsatsi le letsatsi.
- Ha ho sa kgonwe hore o qalwe kapa o tswele pele ka FDC ka baka la ho kula kapa mathata a itseng, o tla fuwa di ARV tse ding. Basadi bohle ba baimana ba nang le HIV ba lokela ho fumana di-ARV, ho sa natswe hore palo ya CD4 ya bona e reng.
- Haebe o ne o se o qadilwe ka kalafo ya antiretroviral pele ho boimana ba hao, o tla tswela pele ka kalafo ena.
- Hang ho ba o qale ka kalafo o tla tswela pele ka yona biophelong bohle ba hao. Ho bohlokwa bakeng sa bophelo ba hao, hore o tswele pele ka kalafo mme o se emise ka mora ho beleha.

Mohato wa 2: Ho ba mahlabeng a ho beleha le ho beleha

- Haebe o ne o sa nke di-ARV ka nako ya boimana e be o ba le mahlaba a ho beleha, o tla fuwa Kalafo - ka nako ya mahlaba a ho beleha le ha o beleha.
- Ha o sebedisa di-ARV o tla nwa dipidisi tsa hao ka nako e tshwanang ya tlwaelo ka nako eo o leng mahlabeng a ho beleha le ha o beleha mme o ke ke wa fumana di-ARV tse eketsehileng.
- Haebe o ne o ntse o sebedisa FDC, o tla tswela pele ka yona ka nako e tshwanang le ya tlwaelo ka nako ya mahlaba a ho beleha le ha o beleha mme o ke ke wa fumana di-ARV tse eketsehileng.

- Ha o sa tsebe boemo ba hao, kapa diteko tsa nako e fetileng di ile tsa bontsha hore ha o na HIV, o lokela ho etsa diteko ka nako ya ho ba mahlabeng a ho beleha kapa ka potlako ka morao ho moo.

Mohato wa 3: Ka mora peleho

- Haebe o ne o ntse o nka FDC kapa ARV e le nngwe, o tla tswela pele ho nka hoo bophelong bohle ba hao.
- Haebe o ne o sa sebedise di-ARV, o tla qala ka tsona ka mora ho beleha e be o di nwa bophelong bohle ba hao.
- Basadi ha ba tshwanela ho emisa ho nwa di-ARV ka mora ho beleha, empa ba lokela ho tswela pele ka tsona bophelong bohle ba bona.

Mohato wa 4: Ngwana

- Nqeng tsohle ngwana o tla fumana bonyane sirapa ya Nevirapine ha a belehwa le hang ka letsatsi bakeng sa dibeke tse tsheletseng.
- Bana ba bang ba ka fuwa Nevirapine bakeng sa nako e telele – ba tla o bolella tlilining haebe hona ho tla sebetsa le ho ngwana wa hao.
- Bana ba bang ba ka fuwa Nevirapine e nang le AZT – ba tla o bolella tlilining haebe hona ho tla sebetsa le ho ngwana wa hao.
- Basadi ba nyantshang ba tshwanetse ho nka di-ARV, empa ha o nyantsha me o sa di nke ka tlasa mabaka a itseng, ngwana o tla fumana Nevirapine ho fihlela bekeng e le nngwe ka mora ho ba o emise ho nyantsha.
- Ho bohlokwa e le ka nnete hore o nwe di-ARV tsa hao mme o nehe le ngwana Nevirapine le dikalafo tse ding tse tswang tlilining/sepetelele.

Ho bohlokwa haholo hore o kope diteko tsa HIV-PCR tlilining ya sebakeng sa heno hore o tle o tsebe boemo ba HIV ba ngwana wa hao.

Mohato wa 5: Diteko sa HIV tsa Ngwana

- Ha o le HIV-positive, ngwana wa hao o tla etswa diteko tsa HIV ha a belehwa (diteko tsa PCR). O tshwanetse ho kopa diphetho tsena ha o ya tlilining bakeng sa thahlobo ya hao ka mora ho beleha, le haebe diteko di entswe sepetelele.
- Ha ngwana wa hao a le dibeke tse 6 boholo, o tshwanetse ho mo tlisa ditlahlobong le dienteng. Ngwana wa hao o tla qalwa ka co-trimoxazole (Bactrim). Bactrim e tla emiswa ha ngwana wa hao a se na HIV mme le wena o sa nyantshe. Diteko tse ding tsa bobedi tsa PCR bakeng sa ngwana wa hao di tla etswa ketelong ya hao ya dibeke tse 10 kapa tse 14 – tlilining ba tla ho bolella hore o etse diteko neng.
- O tshwanetse ho tla tlilining ho tla lata diphetho tsa hao tsa PCR. Ha ngwana wa hao a kula o tshwanetse ho ya tlilining ka potlako ka ho ya ka mo o ka kgonang – ha ho hlokehe hore o emele letsatsi la apoyentente ya hao. Ha ngwana wa hao a na le HIV, ho tshwanetswe hore ho qalwe ka kalafo ya HIV (ART) ka potlako ka ho ya ka moo ho ka kgonahalang.
- Ha diteko tsa ngwana wa hao di re o HIV-negative, o ntse o tshwanetse ho tlisa ngwana wa hao ho tla etsa diteko tse phetwang. Hona hangata ho etsuwa dibeke tse tsheletseng ka mora ho emisa ho nyantsha le dikgweding tse 18. Diteko tsena ke tsa bohlokwa bakeng sa ho ba le bonnete ka ngwana.

Ho fumana lesedi le eketsehileng: www.hivsa.com

www.choma.co.za

Choma Magazine on facebook
Twitter: @Chomamag

www.hi4life.co.za

hi4LIFE on facebook
Twitter: hi4LIFE101

ISSUE 1 - OCTOBER 2016

- Batho ba ditshwantshong ke mehlala feela mme ha ho bolelwe hore ba na le HIV kapa boemo bofe kapa bofe bo hlalishwang phamfoleteng ena.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ANOVA
HEALTH INSTITUTE

Phamfolete ena e tsheheditse ka ditjhelete ho tswa lenaneong la Moralo wa Maemo a Tshohanyetso a ho Thusa ba nang le AIDS wa Mopresidente wa US e leng US President's Emergency Plan for AIDS Relief (PEPFAR) mme e tlele ka US Agency for International Development tlasa Tumellano ya Tshebedisano ya Nomoro ya -674-A-00-08-00009-00 ka Anova Health Institute.

Maikutlo a hlalishitsweng phamfoleteng ena ha a bolele hore ke a PEPFAR, USAID kapa AHI.

National AIDS Help Line: 0800 012 322 (nomoro ya mahala)

O ka iteanya le ba HIVSA ho: Mohala: +27 11 494 1900

Sesotho

Seo O tshwanetseng ho se tseba ka...

Ho thibela Ho Fetiswa ha HIV ho tswa ho Mme ho ya Ngwaneng

